

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ephesini Concilii Generalis Pars I. Et II. Sub Cælestino papa I. anno
CCCCXXI.

Parisiis, 1644

Quod vnus sit Dei Filius & Dominus Iesus Christus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15062

vobis, nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Nulli dubium est, vniuersum mundum, Emmanuele mortem illius causa sustinente, seruatum esse. At iure interim queri potest, quomodo gloriam per mortem consecutus fuerit, cum ea res aperta cuiusdam infirmitatis esse videatur: vnde etiam contempta ignominia ad mortem vsq; obediens fuisse legitur. Dices forsan illum per resurrectionem glorificatum esse. Recte inquam: Vera enim est hæc doctrina. sed diuine virtute reuixit, an humana? Arbitror equidem, diuina. Cum ipsum ergo Dei Verbum carne passum dicitur, nullo pudore suffundamur. Gloriam enim, eamque Deo conuenientissimam rei exitus fortitur.

Hebr. c. 12. v. 2.
Philipp. c. 2. v. 8.

Quod vnus sit Dei Filius & Dominus Iesus Christus.

Ex epistola ad Romanos.

Rom. c. 7. v. 25. & c. 8. v. 1.

IGITUR ego ipse mente seruo legi Dei, carne autem legi peccati. Nihil ergo nunc damnationis est iis, qui sunt in Christo Iesu, qui non secundum carnem ambulant. Lex enim spiritus vite in Christo Iesu liberauit me a lege peccati & mortis. Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, vt iustificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus, sed secundum spiritum. Depugnant namque aperto inter se marte caro & spiritus, hoc est sensus carnis, infitarumque

ἐδὴ μὴ ὁ κόκκος τῆς σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν δόξωται, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ δόξωται, καρπὸν πλείονα φέρει.] ἔστι δὲ ἐκ * ἀμφίλογον, * ἀμφίλογον, ὅτι σέσωται πᾶς ὁ κόσμος, δόξαν ὄντος ὑπὲρ αὐτῶν τῶν Ἐμμανουήλ. πλὴν ἐκείνο λέγουσιν πῶς δόξαν ἔδωκεν ἑαυτῷ; καίτοι μᾶλλον μᾶλλον ἀδυνατείας ἔχει τὸ θεῖον ὅσον καὶ ἀνθρώπου κατὰ φρονήσιν λέγουται, γεγονώς ὑπὲρ αὐτῶν θανάτου. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖς δεδωξάσθαι διὰ τὴν ἀνάστασιν αὐτόν. ὁρθῶς ἔχει, καὶ ἀληθῆς ὁ λόγος. ἀρ' οὐκ ἀνεβίω θεϊκῶς μᾶλλον, ἢ ἀνθρώπινως; ἀλλ' οἶμαι θεϊκῶς. ὅταν οὐκ αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ λόγος σαρκὶ λέγουται παθεῖν, μὴ ἀνθρώπων τὸ πάθος δόξαι ἢ ἔχει τὸ τέλει, καὶ τοῦτο θεοπροπέ.

ANNO CHRISTI 430

Οὐ εἷς υἱὸς ὁ τῆς θεοῦ καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός.

Ex τῆς πρὸς Ρωμαίους.

AP' οὐκ αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῦ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἀμάρτιας. οὐδὲν ἄρα κατέκριμα πῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὁ ἦν νόμος τῆς πνεύματος τῆς ζωῆς ἠλυθίσεν με ἀπὸ τῆς νόμου τῆς ἀμάρτιας & θανάτου. τὸ ἦν ἀδύνατον τῆς νόμου, ἐν ᾧ ἠδένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς ἑαυτῷ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμάρτιας, καὶ ὡς ἀμάρτιας, κατέκρινε τὴν ἀμάρτιαν ἐν σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τῆς νόμου πληροῖται ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σὰρκα πεπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. [μάχον] μὲν γὰρ ὁμολογεῖται, τουτέστι τὸ φρόνημα τὸ σαρκικὸν καὶ

ANNO
CHRISTI
431.

ἤν' ἐμφύτων ἡμῖν ἡδονῶν τὸ κίνη-
μα, καὶ τῆς κτ' τὸ πνεῦμα ζωῆς ἡ
δυνάμις. καὶ ὁ θεὸς ἡμᾶς δοτοφέρῃ
νόμος εἰς γὰρ τὸ δεῖν ἐλέσθαι τὸ ἀγα-
θόν, ἀλλ' ἡ τῆς σαρκὸς ἐπιθυμία κα-
ταβιάζεται πρὸς τὸ ἐναντίον. λέλυ-
ται δὲ νῦν ἐν Χριστῷ τὸ ἀνίστασθαι
καὶ ἠτόνησε μὲν τῆς ἀμωρίας ὁ νό-
μος, κεκράτηκε δὲ ὁ τῆς πνεύματος.
διὰ ποίαν αἰτίαν; πέπομφε γὰρ ὁ
θεὸς τὸ εἶναι ἕνα ἐν ἐμοὶ σὰρκα καὶ
ἀμωρίαν, ἵνα κατακρίνη τὴν
ἀμωρίαν ἐν τῇ σαρκί. εἶτα, πῶς οὐ
χρειώδεσται λίαν ἡ τῆς λόγου σαρ-
κώσεως; κατὰ κέκριται ἤ οὕτω καὶ ἐν
τῇ σαρκί ἡμῶν ἡ ἀμωρία. εἰ δὲ οὐ
γένετο σὰρξ ὁ λόγος, ἄπομεμύνη-
κεν ἀδιόρθωτα τὰ καθ' ἡμᾶς, καὶ δου-
λοῦμεν τῇ σαρκὶ νόμῳ ἀμωρίας,
οὐδενὸς ἐν ἡμῖν αὐτῶν καταργήσαν-
τος. ἰκοῦν ἀνακαίδου εἶναι φαιδρ
τὴν καθ' ὑπόστασιν ἐνωσιν τῆς λόγου
πρὸς τὴν σὰρκα, καὶ οὐχὶ δὴ μό-
νῳ τὴν ἐν πρῶτον, καὶ τῆς δέλη-
σιν, ἢ τοὶ σωάφειαν ἀπλήν, κατὰ
φασιν ἑνές.

Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ
ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, ἕως καθ' ἡμῶν; ὅς γε
τῆς ἰδίου ἰσοδ' ἐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ
ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν· πῶς
οὐχὶ καὶ σὺ αὐτῶν τὰ πάντα ἡμῖν χα-
ρίσειται;] εἰ ὁ ἴδιον υἱόν, δηλον ὅτι
ὅτι ὁ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, δέδω-
κεν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ θεὸς καὶ πατήρ· πέ-
πονδε δὲ καὶ σὰρκα, καὶ οὐ φύσιν θεό-
τητος ἴδιον ἀρετῶν αὐτοῦ τὸ πέπονδος
σῶμα, ἵνα καὶ αὐτὸς νοῆται πατρὸς οἰ-
κονομικῶς, ὁ πατρὶς ἐκ εἰδώς. τὸ τί-
νῳ ἄπομελεῖται εἰς δύο ἕνα,

nobis illecebrarum motus, & spi-
ritualis vitæ facultas. Nam etsi di-
uina lex ad boni cupiditatem nos
inuitet, carnis tamen concupi-
scentia ad contrarium vrget. At
hæc rixa per Christum nunc de-
mum dirempta est: quandoqui-
dem peccati lege per illum labe-
factata, lex spiritus regnum obti-
ner. Qua istuc autem de causa?
Misit enim Deus Filium suum in
similitudinem carnis peccati, ut pec-
catum condemnet in carne. Qui er-
go fieri potest, ut Verbi incarna-
tio non fuerit summe necessaria?
Per hanc namque peccatum in
carne etiam nostra condemna-
tum est. Quod si Verbum caro
factum non est, res nostræ omni-
no prostrata, incmendatæque
manserunt; atque adeo per car-
nem legi peccati seruimus, nullo
in nobis impetum illius retun-
dente, aut refrenante. Necessa-
riam proinde extitisse dicimus
hypostaticam carnis cum Verbo
vnionem; non personarum inter
se copulam, aut solam volunta-
tum concordiam & simplicem
coniunctionem, quam quidam
statuunt.

Quid ergo dicemus ad hæc? Si
Deus pro nobis, quis contra nos? Qui
etiam proprio Filio non pepercit, sed
pro nobis omnibus tradidit illum;
quomodo non etiam cum illo omnia
nobis donabit? Si Deus Pater pro-
prium Filium, illum ipsum nimirum
qui ex illius substantia ortus
est, pro nobis donauit; ergo cor-
pus quod mortem sustinuit, pro-
prium illius erat, qui secundum
carnem passus est. (nam secun-
dum diuinitatis naturā pati non
poterat) ita enim qui secundum
se pati nequit, dispensatorie mor-

tem perpeffus est. Proinde qui vnum in duos dispertiunt, aperto

impietatis crimine sese constringunt: quandoquidem si est homo per se & secundum se diuifim, & non ipsummet Dei Verbum carne indutum; Pater proprium pro nobis Filiū dedisse non inuenitur.

Ibidem.

Quis accusabit aduersus electos Dei? Deus qui iustificat, quis est qui condemnet? Christus Iesus qui mortuus est, imo qui & resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Si Christus per fidem iustificat, solus autem Deus est qui iustitiae donum praestat; consequens fit Christum esse verum Deum. Rursum si ad dexteram Patris sedet, eademque cum illo gloria & maiestare pollet, & quidem mortuus & resuscitatus; corpus itaque assumptū Verbi proprium est. Nam et si factum est caro, haud secus tamen in suscepta carne cum Patre regni folium obtinet, vt verus naturalisque Filius.

Rom. c. 10. v. 6.

Quae autem ex fide est iustitia, sic dicit: Ne dixeris in corde tuo: Quis ascendet in caelum? id est, Christum deducere. Aut quis descendet in abyssum? hoc est, Christum a mortuis renouare. Sed quid dicit? Prope est verbum in ore tuo, & in corde tuo: hoc est verbum fidei, quod predicamus. Quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum, & in corde tuo credideris quod Deus suscitauit illum a mortuis, saluus eris. Corde enim creditur ad iustitiam; ore autem fit confessio ad salutem. Si secundum quorumdam opinionem Christus est homo deifer, sola personarum copula Dei Verbo coniunctus; qui fieri potest, vt in illum tamquam in Dominum credentes, eiusdemque ex mortuis resurrectionem profitentes, eiusmodi fide iustificemur? Fides

Dent. c. 30. v. 14.

δυναστείας. ἐκ ἑπὶ τὸ ἴδιον ἢ ὀν διελόμε-
ται διὰ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ πατήρ, εἰπὼν ὅτι
ἀνθρώπος διηρημύως, καὶ οὐχὶ δὴ
μᾶλλον ὡς ἐν πρὸς ἀλήθειαν σαρκὸς ὁ
ἐκ θεοῦ λόγος.

Τίς ἐγκαλέσῃ καὶ ἐκλεκτῶν θεοῦ;
θεὸς ὁ δικαίων, τίς ὁ κατακρίνων;
Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον
δὲ ἐγερθεὶς, ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ,
ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. εἰ δι-
καίῃ τῇ πίστει Χριστὸς, θεὸς δὲ ἐστὶν ὁ
δικαίων. θεὸς ἄρα ἀληθὴς ὁ Χρι-
στὸς. καὶ εἰπὼν ὅτι ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ,
καί ποτε πεθνεῶς καὶ ἐγερθεὶς, ὡς
συγκάθηται δὲ τῷ πατρὶ ἴδιον ἄρα
τοῦ λόγου τὸ σῶμα ἐστὶ. σπειροῦναι
ἔτι οὕτω τῷ πατρὶ μὴ τῆς ἀναλη-
φθείσης σαρκὸς, ὡς ἡὸς καὶ φύσιν,
καὶ εἰ γέγονε σαρκὶς ὁ λόγος.

Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω
λέγῃ μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου τίς
ἀναθήσειται εἰς τὸ οὐρανόν; ποῦ τέστι
Χριστὸν καταγαγεῖν. ἢ τίς καταθήσει-
ται εἰς τὸ ἄβυσσον; ποῦ τέστι Χριστὸν ἐκ
νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγῃ; εἰ τίς
σου τὸ ῥῆμα ἐστὶν ἐν τῷ στόματι σου
& ἐν τῇ καρδίᾳ σου ποῦ τέστι τὸ ῥῆμα
τῆς πίστεως, ὁ κηρύσσοντι. ὅτι εἰ
ὁμολογήσης ἐν τῷ στόματι σου κύριον
Ἰησοῦν, καὶ πιστεύῃς ἐν τῇ καρδίᾳ
σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἠγάρεν ἐκ νεκρῶν,
σωθήσῃ. καρδίᾳ ἔτι πιστεύεται εἰς δι-
καιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται
εἰς σωτηρίαν. εἰ, κατὰ γε τὸ ἴδιον δο-
κουῖ, ἀνθρώπος θεοφόρος νοεῖται Χρι-
στὸς, ὁ μόνον ἔχων τὸ ἐν πρὸς ἑαυτοῖς
ἔνασιν πρὸς τὸ ἐκ θεοῦ λόγον, ἵνα
ἐνεκα πισθόντες εἰς αὐτὸν ὡς εἰς κύ-
ριον, ὁμολογώμετες ἔτι τὸ ἐκ νεκρῶν
ἀνάστασιν αὐτοῦ, δικαιοσύνην τῇ πίστει

ANNO
CHRISTI
436

τῆ εἰς αὐτὸν ; ἀναίτια δὲ ἡ πίστις
ὡς εἰς θεὸν δηλονότι. ἀναίτια πει-
ρασμῶν ἢ καὶ ὑπόστασιν ἑνώσις ἔστι
λόγου πρὸς τὰ ἀϊθέρα. ἕνα γὰρ
οὕτω Χριστὸν ὡς κέλευον καὶ φύσιν
ὁμοιοτήτου, καὶ τῆς αἰσθητοῦ σαρκὸς
τὴν ἀνάστασιν ὁμολογήσαντες, ὡς εἰς
θεὸν πιστεύοντες, δικαιούμεθα.

Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτὸν ζῆ καὶ οὐ-
δεὶς ἑαυτὸν ἀποθνήσκει. ἐὰν τε οὐ-
ζῶμεν, τὸ κέλευον ζῶμεν· ἐὰν τε
ἀποθνήσκωμεν, τὸ κέλευον ἀποθνή-
σκομεν. ἐὰν τε ζῶμεν, ἐὰν τε ἀπο-
θνήσκωμεν, τὸ θεοῦ ἐσμέν. εἰς τὸ το-
γὰρ Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα
καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κενώσῃ.]
ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ ποῦ τοῖς ἔθνεσιν ὁ
μακάριος Παῦλος· νυνὶ δὲ γρόντες
θεὸν, μᾶλλον ἢ γνοσκόντες ἑαυτοὺς θεοῦ,
πῶς ὁπίσθεν ἔφετε ὅτι τὰ ἀδινῆ καὶ
πρωτὰ σοφία τῆς κόσμου, οἷς πάλιν
ἀνάσταντες δουλεύειν θέλετε ; λελυ-
τῶμεθα πίνωμεν διὰ τῆς πίστεως ἢ εἰς
Χριστὸν ἐκ τῆς τῶν σοφῶν δου-
λείας, καὶ ὑπέχθημεν εἰς τὸ δου-
λεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ. εἰ δὲ
ἀπέθανεν ὁ Χριστὸς, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ
ζώντων κενώσῃ, καὶ αὐτὸς ζῶμεν
ὡς θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ· πῶς ἐκ
ἀναίτια τῶν λόγων ἢ πρὸς σάρκα
γένονεν ἑνώσις ἀληθῆς ; ἐν αὐτῇ γὰρ
ἀποθανόντων, κενώθηκε καὶ ζώντων
καὶ νεκρῶν.

Ex τῷ πρὸς Κορινθίους πρῶτος.

EPHINON γὰρ, φησὶν, ἐκ πνευ-
ματικῆς ἀκοροσδοῦσης πέτρας·
ἢ ἡ πέτρα ἡ ὁ Χριστὸς.] τὸ Χριστὸς
ὄνομα πέτρας τῷ Ἐμμανουὴλ, ὅτε
γεννηθεὶς διὰ τῆς ἀγίας παρθένου. πῶς

enim in eum tamquam in Deum
fertur. Necessarium est ergo, vt
Dei Verbum secundum hyposta-
sin humanæ naturæ vnitum pro-
fiteamur. Ad hunc enim modum
vnum Christum tamquam natu-
ralem Dominum confitentes, &
carnis eius resurrectionem agno-
scentes, ac veluti in Deum cre-
dentes, iustificationis benefi-
cium consequimur.

*Nemo enim nostrum sibi viuit, Rom. c. 14.
& nemo sibi moritur. siue enim vi-
uimus, Domino viuimus ; siue mo-
rimur, Domino morimur. Siue ergo
uiuimus, siue morimur, Domini sumus.
In hoc enim Christus mortuus est &
resurrexit, vt viuorum simul
& mortuorum dominetur. Idem
apostolus alibi illos qui ex gen-
tibus conuersi fuerant, ita allo-
quitur: Nunc autem cum cognoue-
ritis Deum, imo cogniti sitis a Deo,
quomodo iterum conuertimini ad
infirma & egena elementa mundi,
quibus denuo seruire vultis? Perfi-
dem ergo in Christum ab ele-
mentorum seruitute liberati, in
Dei viui & veri seruitium trans-
lati sumus. Quod si Christus
mortuus est, vt viuorum & mor-
tuorum ex æquo dominetur ; ip-
sique tamquam viuo & vero Deo
uiuimus ; quomodo necessarium
non erat, vt Verbum cum carne
vere vniretur ? In ipsa namque
mortem perpeffum, cum in vi-
uos, tum in mortuos quoque im-
perium obtinuit.*

Ex priori ad Corinthios.

BIBEBANT enim de spiritali,
consequente eos, petra: petra au-
tem erat Christus. Nomen Christi
tunc demum inditum est Em-
manueli, quando ex sacra Virgi-
ne originem duxit. Quomodo

ergo petra esse poterat, que populum Israeliticum in deserto potarat? Scripturam sacram vnum dumtaxat Filium, vnumque Christum agnoscere, extra quaestionem est. Verbum itaque postquam carnem suscepit, spiritualis etiam petra est, propter dispensationis nouitatem, propriae naturae antiquitatem non abiiciens.

Ex posteriori ad Corinthios.

2. Cor. c. 5. v. 16.

ITAQVE nos ex hoc neminem nouimus secundum carnem: et si secundum carnem cognouimus Christum; sed nunc iam non nouimus. Quid est, obsecro, quod Paulus hic ait? Numquid Christum post resurrectionem inficiatur? Nonne illum secundum carnem resuscitatum, cumque eadem illa carne in caelum profectum norat? Ecquis istuc dicere audeat? Talem namque in caelum ascendisse, ac olim inde rursus venturum sciebat, qualem caelestia petiisse, neutiquam ignorabat. Quomodo igitur Filium secundum carnem se nosse negat? Quoniam simulatque ex mortuis reuixit, satius est ex diuina eminentia illum & nosse & profiteri, quam ex carnis mensura. Etenim dispensationis mysterio necdum expleto, secundum carnem praedicabatur, quo nimirum Unigenitus caro factus crederetur. At vero sacramento hoc iam consummato, praestat ex diuinitate illum agnoscere & profiteri, quam ex carnis humilitate & exinanitione. Vnus itaque est Christus & Filius & Dominus.

2. Cor. c. 8. v. 9.

Scitis enim gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cum esset diues, ut illius inopia vos diuites essetis.

οὐδ' αὐτὸς ἢ πέτρα ἢ πολυζουσα
 (Φ) Ἰσραήλ; ἀλλ' ἐστὶ θῆλον, ὅτι Χριστὸν καὶ υἱὸν οἶδεν ἕνα τὸ ζῆμα καὶ ἱερόν. γερονῶς γὰρ ὁ λόγος σαρκὸς, πάλιν αὐτὸς ὄντιν ἢ πνευματικὴ πέτρα, τῆς οἰκείας φύσεως τὸ προσβούτατον ἐκ διαπολαῶν διὰ τὸ νέ(Φ) τῆς οἰκονομίας.

ANNO
 CHERITI
 431.

Ex τ' παρὸς Κορινθίου δεύτερας.

ΩΣΤΕ ἡμεῖς διὰ τὰ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σὰρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγὼ καμεν κατὰ σὰρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν ἐκείνῳ γινώσκωμεν.] πὶ δὴ ἄρα φησὶν ὁ Γαῦλος; ἄρα Χριστὸν ζῶντα κατὰ πλὴν ἀνάστασιν; ἐκ οἶδεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἐν σαρκί, καὶ ἀναληφθέντα μετ' αὐτῆς εἰς (Φ) οὐρανόν; καὶ ὡς ὁ Φαίμα τῆτο πολυμί; οὐπω γὰρ οἶδε καὶ ἀναληφθέντα καὶ ἕξοντα κατὰ καιροῖς, ὃν ἔσπον ἀναβέβηκεν εἰς (Φ) οὐρανόν. πῶς οὖν ἐκ εἰδένα φησὶ κατὰ σὰρκα υἱόν; ὅτι κατὰ πλὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν, ἐκ ἐκ τῆς τῆς σαρκὸς ἐπὶ μέσων, ἀλλ' ὡς ἐκ θείας ὑπέρχης ἀμειν(Φ) αὐτὸν εἰδένα καὶ ὁμολογεῖν. οὐπω γὰρ πληροφείσεως τῆς οἰκονομίας, ἐκηρύχθητο κατὰ σὰρκα, ἵνα πισθύνεται γερονῶς ἀνθρώπ(Φ) ὁ μονογενής. ἐπεὶ ἡ τετέλεται τ' μυστήρι(Φ), ἀφ' ὧν ὄντι θεὸς ἀμεινον αὐ(Φ) ὁμολογεῖν, ἢ διὰ γε τῶ κακενώταται διὰ πλὴν σὰρκα. εἰς οὖν Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος.

Γινώσκετε γὰρ πλὴν χάριν τῆς κλείου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπιώχθησε πλούσι(Φ) ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῆ ἐκείνου πτωχεῖα πλουτήσητε.] εἰ μόν(Φ) ἀνθρώπ(Φ) ὁ Χριστὸς, καὶ οὐ καθ

ANNO CHRISTI 436

καθ' ἐνάσιν ἀληθῆ τιμῶν θεῶν
θεὸν λόγον πλοῦσι, ὡς θεός, πῶς
ἐπιώχλευσε; πῶς γὰρ ὅλως ὁ τῆς ἀν-
θρώπου πλοῦτος; εἴρηται γὰρ
ἀνθρώπου παντὶ πῶς ἐλά-
βεις; ἀλλ' ἐπιώχλευσε, πλοῦτος ὢν ὡς
θεός· ἐπιώχλευσε γὰρ, τὸ τῆς ἀνθρώ-
που μικροπρεπέος οἰκειωσάμε-
ν οἰκονομικῶς, ὁ πλοῦτος ἀληθῶς
ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. εἰς ἅρα Χει-
ρὸς καὶ υἱός· καὶ πλοῦσι μὲν, ὡς θεός·
πτωχὸς δὲ, ὅτι γέγονεν ἀνθρώπος, ἵνα
ἡμεῖς ἡμεῖς γινώσκωμεν πλοῦσι δι' αὐτόν.

secundum veram autem cum Dei
Verbo vnionem opulentus, vt
Deus; quomodo factus est ege-
nus? Quales tandem sunt opes na-
turae humanae? An non omni ho-
mini dicitur: *Quid habes quod non*
accepisti? Verum hic cum diues
esset, utpote Deus, factus est ege-
nus: siquidem Verbum pater-
num, quod vere diues erat, hu-
mana naturae humilitate dispen-
satorie suam faciens, factum est
inops. Vnus ergo est Christus &
Filius, qui quidem diues est vt
Deus; pauper vero est, quia vt

1. Cor. c. 4.
v. 7.

Εκ τῆς πρὸς Γαλατίας.

Ex epistola ad Galatas.

ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος, ἐκ ἀπὸ
ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου,
ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ θεοῦ πα-
τρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
ἅρ' οὐκ οὐκ θεὸν ἐνσωματωτικῶτα,
καὶ ἕνα ὁ ἴσχυος ἀποφάνει διὰ
τούτων ἡμῶν καὶ κῆρυγμα ὁ μωσα-
ζωγός; ἔφη μὲν γὰρ ἀπεσάλταί, οὐ-
τε ἀπὸ ἀνθρώπων, οὐτε δι' ἀνθρώ-
που· πρὸς ἐξέτακα δὲ, ὅτι διὰ διὰ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ. καὶ τοὶ πῶς ἐκ οἴδεν
ἀνθρώπων ὄντα Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ οὐ-
τω τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τιμῶν οἰκουμένην
κῆρυξας αὐτόν; ἀλλ' οἴδεν ὄντα ἐκ
ἀνθρώπων ἀπλῶς, ἐνσωματωτικῶτα ἢ
μᾶλλον ἐκ θεοῦ λόγον καὶ οὐ θεὸν
ἐν ἀνθρώπῳ νοοῦμενον, ἀλλ' ὡς ἀν-
θρώπου γινώσκωμεν ἀνθρώπων μὲν τῶν
ἐκ θεοῦ. ὅταν οὐκ ἐλάττω ἀνθρώ-
που μὴ ἀπεσάλταί, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, πῶς οὐκ ἀπασιν ἐσαργές, ὅ-
τι καὶ θεὸν αὐτὸν οἴδεν ἀληθινόν μὲν
τὸ καὶ ἐν σαρκὶ γινώσκωμεν καὶ ἡμεῖς;
σημαίνει τοίνυν αὐτὸ ἐκ δόξου γὰρ τῆς
κανώσεως μέτρων, ἀλλὰ ἐκ

PAVLVS apostolus, non ab ho-
minibus, neque per hominem,
sed per Iesum Christum, & Deum
Patrem, qui suscitauit eum a mor-
tuis. An non Deum incarnatum,
vnumque ex vtrisque Filium, &
Dominum, diuinorum mysterio-
rum interpres per haec nobis infi-
nuat? dicit enim se non ab homi-
ne, neque per hominem, sed per
Iesum Christum missum esse. Quid
ergo? Numquid illum, quem vni-
uerso orbi talem annuntiarat, ho-
minem esse ignorabat? Nequa-
quam. norat utique hominem ef-
se: at non hominem solum, sed
Dei Verbum hominem factum.
Neque Deum rursus in homine
intelligendum, sed salua per om-
nia deitate hominem reipsa effe-
ctum. Cum ergo se non ab homi-
ne, sed per Iesum Christum mis-
sum dicat; quis dubitet, quin
Christum Iesum verum Deum
agnoscat etiam vbi ille perinde
ac nos carni communicauit? At
maluit interim illum per diuinam
illius super omnes excellentiam,
τῆς κανώσεως μέτρων, ἀλλὰ ἐκ

Galat. c. 1.
v. 1.

1. Cor. c. 4.
v. 7.

Concil. Tom. 5.

C c

quam per exinanitionis mensuram, exprimere.

Galat. c. 4.
v. 3.

*Cum essemus paruuli, sub elementis mundi eramus seruientes. At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quem, quæso, Deus Pater ex muliere ortum, & sub lege factum misit? An non congrue responderetur, digneque cogitatur, eum misisse, qui neque ex muliere ortus, nec legi factus esset obnoxius, nisi id esse non desineret, quod ante carnem & sanguinem susceptum, erat? Res plana est: etenim Dei Patris Verbum secundum carnem natum est ex muliere; ille rursus qui ut Deus, legis erat Dominus, factus est legi subiectus, quo illorum fratrem se declararet, qui legis vinculo tenebantur adstricti: hac vna namque ratione in filios cooptati sumus. Certum est enim, si is legi obnoxius factus non esset, aut ortum ex muliere non traxisset, nos illius fratres euadere non potuisset, qui secundum naturam Deus & Dominus est: quia vero vtrumque effectus est, nos quoque per ipsum hac tanta re potiti sumus. Atque huius euidenter demonstrationem habent, quæ beatus Apostolus statim ibi adiungit. ait enim: *Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra, clamantem, Abba, Pater.* Iam quomodo illius Spiritus, qui ex muliere natus est, & sub lege factus est, sanctus Spiritus est, per quem etiam clamamus, Abba, Pater; si Christus Deus, & vnus, & Filius non est?*

Ibid. v. 6.

τῆς θείας αὐτῆς καὶ κατὰ πάντων ἰστέροχῆς.

Ὅτε ἡμεῖς νήποιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου δεδουλωμένοι ἦμεν. ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἔξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς, ἡυόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα ἑσθὲν ὑπὸ νόμον ἔξαγάγῃ, ἵνα τὴν ὑποθήσαν διπλοῦσθωμεν. ἵνα πέπομφεν ὁ θεὸς καὶ πατὴρ, ὃς γέγονεν ἐκ γυναικὸς, γέγονε δὲ καὶ ὑπὸ νόμον; ἄρα οὐχὶ φαίμεν πρέπει, καὶ παρὸν αἰετιον, ὅτι πέπομφεν ἐκείνον, ὃς ἐκ αὐτοῦ γέγονεν ἐκ γυναικὸς, οὐδὲ ἀνέπαρξεν ὑπὸ νόμον, εἰ μὴ μειωθήκεν ὁ πῶν, ἔξω δηλονότι σαρκὸς καὶ αἵματος; ἀλλ' ἐστὶ σαφὴς ὁ λόγος: ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γέγονεν ἐκ γυναικὸς καὶ σαρκὰ: ὁ τοῦ νόμου κύριος ὡς θεός, γέγονεν ὑπὸ νόμον, ἵνα γένηται καὶ ἀδελφὸς τοῖς ὑπὸ νόμον: οὕτω γὰρ ἀπελάβομεν ἡμεῖς τὴν ὑποθήσαν. ὥστε εἰ μὴ γέγονεν ὑπὸ νόμον καὶ ἐκ γυναικὸς, οὐδὲ αὐτὸς ἡμεῖς ἀδελφοὶ τῷ κατὰ φύσιν κυρίῳ τῷ θεῷ. ὅτι δὲ γέγονε, διὰ αὐτῆς τὸ πλῆρωμα πεπλουτήκαμεν. διότι δὲ εἶναι δὲ ποιεῖται σαφῆς τὸ παράδειγμα: ὁ δευτεροὺς Παῦλος, περὶ σενεγκῶν ἀδελφῶν: ὅτι δὲ ἐστὶ υἱὸς, ἔξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κροῦσον, ἀββᾶ, ὁ πατήρ. πῶς οὐκ πνεῦμα τοῦ ἐκ γυναικὸς καὶ ὑπὸ νόμον, τὸ ἅγιον ἐστὶ πνεῦμα, δι' οὗ καὶ κράζομεν, ἀββᾶ, ὁ πατήρ, εἰ μὴ θεὸς ὁ Χριστός, ὅς ὢν, καὶ υἱός;

ANNO
CHRISTI
431.

ANNO
CHRISTI
431.

Εκ τῆς πρὸς Εφεσίους.

Ex epistola ad Ephesios.

ΕΙΣ κύριον, μία πίστις, ἐν βαπτισματι εἰς θεὸν καὶ πατέρα πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ σὺ πάντων. ἐνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις αὐτῆ κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. διὸ λέγει ἀναβαῖς εἰς ὕψος, ἠχημαλώτωσεν ἀχημαλώσιν, καὶ ἔδωκε δώματα τοῖς ἀνόμοις. καὶ δὲ ἀνέβη, ἵνα ἴδῃ, εἰ μὴ ὅτι κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ὁ ἀναβαῖς, αὐτὸς ὅστι καὶ ὁ ἀναβαῖς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληροῖται τὰ πάντα.] ἄρχει δὲ μοι πάλιν, ὅσῃ ἐν τούτῳ λόγῳ σαφέστατα τε καὶ ἐναργῶς διαφαίνεται, εἰδὼς καὶ διωάμενος, ὅτι Χριστὸς κύριος εἰς, καθ' ἑνώσην οἰκονομικῶν συνενεχθέντος ἔργου πρὸς τὸ ἀνομοίωτον εἰς ἡμᾶς ἀμφοῖν ἵος ἀληθείας. ἐπεὶ πῶς εἰς κύριον; πῶς δὲ μία πίστις; ἢ πῶς ἐν ὅσῃ τὸ βάπτισμα; εἰ γὰρ ἵκοι δύο, δύο πάντως καὶ κύριοι, διττὴ καὶ ἡ πίστις, καὶ οὐχ ἓν ὅστι τὸ βάπτισμα. εἰς ἕνα γὰρ πεπισθίκαμεν; ἢ εἰς τὸ ὄνομα βεβαπίσμεθα; ἀλλὰ μὲν εἰς κύριον, μία πίστις, ἐν βαπτισματι. πρὸς δὲ ἄλλο οὐκ ἄρα ὅτι καὶ εἰς ἵος, καὶ εἰ νοῦπο καὶ ἡμᾶς γερονῶς ὁ μονογενῆς. ἵος δὲ ὅλως ὁ ἀναβαῖς εἰς ὕψος; ἢ πῶς ὁ κατελθὼν εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ἐποῦν αὐτὸς κατέβη μὲν ἀνόμοιως· κατέβη γὰρ ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, καὶ ταπεινώσας, ἡμῶν ἑαυτὸν ὑποτάξας μέλει θανάτου ἀνέβη δὲ μὲν σαρκὸς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληροῖται τὰ πάντα.

Concil. Tom. 5.

VNUS Dominus, vna fides, vnum baptisma: vnus Deus & Pater omnium, qui est super omnes, & per omnia, & in omnibus. Vnicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. Propter quod dicit: Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus. Quod autem ascendit, quid est, nisi quia & descendit primum ad inferiores partes terra? Qui descendit, ipse est & qui ascendit super omnes calos, ut impleret omnia. En quanta rursus claritate & euidentia apostolicus fermo hoc loco ostendat, Verbo per dispensatoriam vnionem cum humana natura coeunte, vnum tantum esse Christum, vnum esse Dominum; atque adeo vnum ex utroque esse solum, verum naturalemque Filium. Nam quomodo vnus Dominus, aut vna fides, aut vnum baptisma? Si enim duo sunt filii, duo necessario erunt Domini, & duplex rursus fides, & duplex tandem baptisma. In quem enim credidimus, aut in cuius nomine baptizati sumus? Atqui vnus tantum est Dominus, vna fides, vnum baptisma. Perspicuum fit ergo, vnum solum esse Filium, etiam si Vnigenitus humanam originem perinde ac nos expertus fit. Rursus ecquisnam ille est, qui vel in altum ascendit, vel ad inferiores terræ partes descendit? Hic ipse igitur secundum humanam naturam descendit, seseque ad exinanitionem demisit, ac humiliavit, factus obediens vsque ad mortem. Ascendit autem carne indutus super omnes cælos, ut impleat omnia.

Ephes. c. 4. v. 5.

Cc ij

Ex epistola ad Philippenses.

Εκ τῆς πρὸς Φιλιππησίους.

Philipp. c. 2. v. 5.

HOC enim sentite in vobis, quod est in Christo Iesu: qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inuentus ut homo. Humiliauit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et Deus exaltauit illum, et donauit illi nomen, quod est super omne nomen: ut in nomine Iesu omne genu flectatur caelestium, et terrestrium, et infernorum; et omnis lingua confiteatur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris. Audis hic quomodo Verbum, quod in Dei forma existebat, & Deus erat, ne utiquam rapinam arbitratum dicat esse se æquale Deo? Siquidẽ naturalẽ cum Deo Patre æqualitatem obtinens, serui forma, hoc est, hominis natura suscepta, semetipsum exinaniuit, specieque nostra ac similitudine accepta, se ipsum humiliauit. Posteaquam vero crucem sustinuit, exaltatum dicit, datumque illi nomen, quod est super omne nomen; ita ut omne genu ipsi iam incurretur, omnifque lingua eundem confiteatur. Sed qua, quæso, ratione, qui in forma & æqualitate Dei existebat, ad exinanitionem se demississe, & postea exaltatus perhibetur? An non euidentiſſimum hoc Christi sacramentum est? Enimvero cum secundũ naturam Deus esset, factus homo, in humilitatem abiectionemque descendit. Factus autem nostri similis, etiam cum carne suam obtinet gloriam. Et ipsa exaltatio non conuenit in

ΕΚΑΣΤΟΣ τῶτο φρονείτω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπαρξῶν, οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν, μορφῶν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι αἰθερόπων ἡρώδων, καὶ ἡμίματι βίρεθις ὡς αἰθερόπος· ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, ἡρώμενος ὑποήκοος μέγχι θανάτου, θανάτου ἧ σαυροῦ. διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερέψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα· ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάντες γόνα κάμψῃ ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ κατὰχθονίων· καὶ πάντα γλώσσαις ὁμολογήσῃται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς. [συνέως ὅπως ἐν μορφῇ τῆς Θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπαρξῶν τὰ Θεὸν λόγον οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσαται· Φησι τὸ εἶναι ἴσα θεῷ; ἔχων γὰρ τὸ εἶναι καὶ φύσιν ἐν ἰσότητι τῆς πατρὸς, κενώων ἑαυτὸν, καὶ μορφῶν δούλου λαβὼν, τουτέστιν ἀθεόπος γεννητός, καὶ οἷον ἐν εἰδὲ τῷ καθ' ἡμᾶς βίρεθις, ταπεινῶν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν. ὅτι καὶ αὐτὸν ὑπομεμύνηκε σαυρόν, ὑπερέψαται Φησιν αὐτὸν, δεδδοται δὲ αὐτῷ καὶ τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὀνομα· ὡς καὶ πάντες γόνα κάμψαι, καὶ πᾶσαν αὐτῶν γλώσσαις ὁμολογήσασθαι. πῶς οὖν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τῆς Θεοῦ καθῆκε μὲν ἑαυτὸν εἰς κένωσιν, ὑπερέψαται ἧ μὲν τῶτο λέγεται; ἀρ' οὐχὲν ἀεθροδιδότατον τὸ τῆς Χριστοῦ μυστήριον; Θεὸς γὰρ ὢν φύσιν, γέρονεν αἰθερόπος ἐν ταπεινώσει καὶ μικροπρεπείᾳ· γεννητός δὲ καθ' ἡμᾶς, εἰς τὸ ἑαυτὸν δόξαν ἀναφοιτῆ καὶ μὲν σαυρός. ἔπειτα αὐτὸν ὑπερέψαται.]

ANNO CHRISTI 431.

ANNO
 CHRISTI
 431.

δαμ τῆ οικονομίᾳ, καὶ οὐ δὴ μάλλον
 αὐτῆ τῆ φύσε τῆ λόγου. εἰς οὐ ἄρα
 Χεῖρός θεός ἐν αἰθεροπότῃ, καὶ
 μὴ τῆς αἰθεροπότῃ ὑπαρχῶν ὁ
 ἴω.

Verbi naturam, sed in ipsam car-
 nis dispensationem. Vnus est ita-
 que Christus Deus in natura hu-
 mana, & cum natura humana, id-
 ipsum quod ante erat, vsque per-
 manens.

Ex τῆς πρὸς Κολοσσαίους.

Ex epistola ad Colossenses.

ΕΥχαριστοῦντες, Φίλοι, τῶ πατρὶ
 τῶ ἱκανώσαντε ἡμᾶς εἰς τὴν με-
 εἶδα τῆ κλήρου τῆς ἀγάπης ἐν τῶ φω-
 τῆ ὅς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆ ἔξοισίας
 τῆ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βα-
 σίλειαν τῆ ἰσότητος ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾗ
 ἐχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἀφε-
 σιν τῆς ἀμάρτιαν ὅς ὄντι εἰκὼν ἔθεο
 τῆ ἀορατοῦ, ἀπροπότος πάσης κτι-
 σεως ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκπῆδη τὰ πάντα
 ἐν τῶ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ
 ὄρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε
 κυριότητες, εἴτε δεξιά, εἴτε ἔξου-
 σίαι, τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν
 ἐκτίσθη. καὶ αὐτὸς ὄντι πρὸ πάντων,
 καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνεσκηκεῖ καὶ αὐ-
 τὸς ὄντι ἡ κεφαλὴ τῆ σώματος τῆς
 ἐκκλησίας, ὅς ὄντι δεξιά, ἀπροπό-
 τος ἐκ τῆ νεκρῶν ἵνα γένηται ἐν πασιν
 αὐτὸς ἀπροπότος ὅτι ἐν αὐτῷ ἠὲ δό-
 κησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι,
 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα
 εἰς αὐτὸν ἐπιλωποπίσας διὰ τῆ ἀ-
 μαρτίας τῆ στυροδ' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς
 γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.] ἰδοὺ δὴ
 πάλιν ἐπιόνα μὲν τῆ θεοῦ τῆ ἀορατοῦ
 φησὶν αὐτὸν ἐκπῆσαι ὅτι δι' αὐτοῦ θε-
 νοῖς καὶ δεξιά καὶ κυριότητες διαβε-
 βαιόσται σαφῶς. καὶ εἰς αὐτὸν τὰ
 πάντα, καὶ ἐν αὐτῷ συνεσκαίαι λέξαι καὶ
 αὐτὸν εἶναι τὴν κεφαλὴν τῆ σώματος
 τῆ ἐκκλησίας, καὶ ἀπροπότος ἐκ τῆ νεκρῶν
 ἵνα οὐ ἄρα ὄντι ἡ εἰκὼν τῆ θεοῦ, ὁ
 κτίσθης τῶ ὄλων, εἰ μὴ αὐτὸς ὁ μονογενὴς τῆ θεοῦ ἰσότης καὶ γένηται ἀπροπότος

GRATIAS agentes, inquit, ^{Coloss. c. 1. v. 12.}
 Deo Patri, qui dignos nos fe-
 cit in partem sortis sanctorum in lu-
 mine: qui eripuit nos de potestate te-
 nebrarum, & transtulit in regnum
 Filii dilectionis suae: in quo habemus
 redemptionem, remissionem peccato-
 rum: qui est imago Dei invisibilis,
 primogenitus omnis creaturae. Quo-
 niam in ipso condita sunt uniuersa,
 in caelis, & in terra, visibilia & in-
 visibilia, siue throni, siue dominatio-
 nes, siue principatus, siue potestates;
 omnia per ipsum & in ipso creata
 sunt: & ipse est ante omnes, & om-
 nia in ipso constant. Et ipse est caput
 corporis ecclesiae, qui est principium,
 primogenitus ex mortuis; ut sit in
 omnibus ipse primatum tenens:
 quia in ipso complacuit omnem ple-
 nitudinem inhabitare, & per eum
 reconciliare omnia in ipsum: pacifi-
 cans per sanguinem crucis eius siue
 quae in terris, siue quae in caelis sunt.
 Ecce hic illum rursus inaspecta-
 bilis Dei imaginē appellat; thro-
 nosque, principatus & domina-
 tiones condidisse, omniaque in
 ipso & per ipsum constare, aper-
 te affirmat: tum corporis quoque
 ecclesiae caput, primogenitum-
 que ex mortuis eundem prædi-
 cat. Ecquis amabo, imago Dei,
 uniuersorumque conditor est, ni-
 si ipsemet unigenitus Dei Filius?
 qui etiam factus est mortuorum

primogenitus; quippe qui in sua ipsius, & non in alterius cuiuspiam carne mortem oppetiit. Quare vnus est Christus & Filius, Deus simul & homo.

ἐκ νεκρῶν, ὡς ἀποθανὼν τῆ σαρκὶ τῆ ἰδίᾳ, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον τῆ ζωῆς ἐτερου. εἰς οὐὼ Χριστὸς καὶ υἱὸς, θεὸς τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρώπος.

Ex epistola ad Hebraeos.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους.

Hebr. c. 1. v. 1.

MULTIFARIAM multisque modis olim Deus loquens patribus in prophetis, nouissime diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit heredem vniuersorum, per quem fecit & saecula. Vnigenitum Dei Verbum vna cum Deo Patre naturalis rerum omnium dominus esse creditur: at quia caro factum est, heredis quoque appellationem sortitum est. Dicitum est namque ad illud, tamquam ad hominem nostri causa nostri similem effectum: *Postula a me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terra.* Verumtamen per ipsum tamquam per Deum, propter humanam naturam heredis vocabulo appellatum, ipsa quoque saecula condita asserit: tribuitur enim id summæ Verbi antiquitati. Vnus itaque est Christus & Filius, idem Deus simul & homo.

Psal. 2. v. 8.

Hebr. c. 1. v. 3.

Qui cum sit splendor gloria, & figura substantiae eius, portansque omnia verbo virtutis suae, & purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram maiestatis in excelsis: tanto melior angelis effectus, quanto differentius nomen pra illis hereditauit. Qua, quaeso, ratione splendor ille gloriae, paternaeque substantiae character, hoc est vnigenitus Dei Filius, qui naturaliter ex illo procedit, peccatorum purgationem faciens (dubium autem nul-

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατέρας ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν πύτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τῶν αἰῶνας ἐποίησεν.] φύσις τῆς ὅλων κύριος μὲν τῶ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ μονογενὴς αὐτῷ λόγος εἶναι πεπιστώται· ἵσταται δὲ κληρονόμος, ὅτι γέγονε σπέρμα· εἴρηται γὰρ πρὸς αὐτὸν, ὡς καθ' ἡμᾶς ἀνθρώπων * γεγονότα δι' ἡμᾶς ἀίτιαται ὡς ἡμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη πλὴν κληρονομίᾳ σου, καὶ πλὴν κατὰ χάριν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. διὰ δὲ αὐτῷ τῷ θεοῦ τῷ κληρονόμου διὰ τὸ ἀνθρώπων καὶ αὐτῶν πεποιῆσθαι τῶν αἰῶνας φησιν, εἰς τὸ τῷ λόγῳ πρεσβυτατον τῷ πρῶτον ἐργατοῦ ἐργασθῆναι πλὴν ἀναφορῶν. εἰς οὐὼ ἀεὶ Χριστὸς καὶ υἱὸς, ὁ αὐτὸς τε ὁμοῦ θεὸς καὶ ἀνθρώπος.

Ὁς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτῷ, φέρον τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῷ δυνάμεως αὐτῷ, καθάριστὸν τῶν ἀμάρτιων ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς τοσούτω κρείττων ἡμιόμοτος τῶν ἀγγέλων, ὅσω διαφορεθῆτε ὄνομα ὡς αὐτῶν κληρονόμος.] τὸ ἀπαύγασμα τῆς δόξης, ὁ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως τῷ θεοῦ καὶ πατρὸς, πουτῆστιν ὁ ὡς αὐτῷ καὶ φύσιν υἱὸς μονογενὴς, ἵνα ἔσπον καθάριστὸν τῶ ἀμάρ-

ΑΝΝΟ ΧΡΙΣΤΙ 431. ἡμῶν ἡμῶν ποιησάμενος· δὴλον δὲ ὅτι διὰ τῆς ἀμαρτίας αὐτῶν· κεκράτηεν ἐν δεξιᾷ τῆς πατρὸς, καὶ κρείττων ἡμῶν λέγεται τῷ ἀγγέλῳ; καὶ τοῦ κτῆ φύσιν ἐκ τῆς θεότητος ὑπεροχῆς πᾶν πάντε νικῶν· ἐκουῶ καὶ ἀνθρώπος γενεῶν, πεπλεονέκτηκεν, ὡς θεός, ἢ ἀόρατον κτίσιν· ὁ αὐτὸς ὢν ἀπύρασμα καὶ χαρακτήρ, καὶ ἐργασάμενος τῷ ἀμάρταν ἡμῶν· καὶ καταλειπὸν ἀμαρτίας πῶ ἰδίῳ, εἰς οὐκ ἄρα Χειρὸς, καὶ υἱὸς, καὶ κύριος.

Ο, περὶ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιάζομενοι, ἔξ ἑνὸς πάντες. διὸ καὶ αἰπῶν ἐκ ἐπιμαρτύεται ἀδελφοῖς αὐτῶν καλεῖν, λέγων· ἀπαγγέλω τὸ ὄνομα τοῦ τοῖς ἀδελφοῖς μου. τὸ κτῆ φύσιν ἀγιῶ οὐκ ἀγιάζεται, ὅτι μὴ ὄντι παροδῆες ἀγιασμοῦ· τὸ γὰρ μὲν ὡς μετέξει τῆς αὐτῶν γενεῶν ἀγιῶν, ἀγιάζον ἐτέροις οὐ δύνανται, πῶς οὐκ ὁ αὐτὸς ἀγιάζει καὶ ἀγιάζεται, ζήτητέον· ἀγιάζει πίνω, ὡς θεός, ἰδίωμα φύσεως τῆς ἐαυτοῦ· τὸ ἀγιάζον δύνανται λαχόν· ἀγιάζεται δὲ μετ' ἡμῶν, καὶ τὸ ἀνθρώπινον, εἰς οὐκ ἄρα Χειρὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος ἀγιάζων μὲν δικαῶς, ἀγιάζομενος δὲ μετ' ἡμῶν ἀνθρώπων.

Κεφάλαιον δὲ τοῖς * λεγομένοις τοιοῦτον ἔργον ἔργον, ὅς ἐκείνοι ἐν δεξιᾷ τῆς θεοῦ τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῷ ἀγίῳ λειτουργῶν, καὶ τῆς οὐρανῆς τῆς δληθινῆς, ἡ ἐπιξεν ὁ κύριος, καὶ ἐκ ἀνθρώπος. εἰ πᾶς ἱερεὺς, καὶ δὲ φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος, εἰς τὸ παροσφύρειν δῶρα τε καὶ θυσίας παραλαμβάνεται, ἐχ' ἑαυτοῖς τελοῦσι πᾶς λειτουργίας· καὶ καλούμενοι παρὰ ἱε-

lum est, quin per proprium sanguinem) ad Patris dexteram confidere, ipsifque angelis excellentior factus prædicatur? An non secundum naturam, diuinitatifque eminentiam longe excellit omnia? Sane idem omnino ut Deus, paternæque substantiæ figura & splendor, inaspectabilem illam creaturam longe excellit etiam homo factus, & sanguine suo peccata nostra emundans. Vnus itaque est Filius & Dominus.

Qui sanctificat, & qui sanctificatur, ex uno omnes. Propter quam causam non confunditur fratres eos vocare, dicens: Annuntiabo nomen tuum fratribus meis. Quod suapte natura sanctum est, id non sanctificatur; quandoquidem sanctificatione nulla indiget. Quod autem participatione quadam ab alio sanctificationem consecutum est, id alios sanctificare non potest. Quæritur ergo, quomodo idem sanctificet, vicissimque sanctificetur. Haud dubie Verbum incarnatum, ut Deus, sanctificat, ut quod sanctificandi vim suæ naturæ proprietatem obtineat: at vero secundum humanam naturam, nobiscum sanctificatur. Vnus igitur est Christus & Dominus & Filius, sanctificans quidem ut Deus, sanctificationem autem accipiens humano more nobiscum.

Capitulum autem super ea quæ dicuntur: Talem habemus pontificem, qui confedit in dextera sedis magnitudinis in celis, sanctorum minister, & tabernaculi veri, quod fixit Dominus, & non homo. Si iuxta beati Pauli doctrinam omnis sacerdos ad offerendum dona & sacrificia assumitur; nõ sibi litant qui ad sacerdotii functionem se-

Hebr. c. 2. v. 11.

Psalom. 11. v. 23.

Hebr. c. 8. v. 1.

liguntur, sed Deo, cui ab vniuersa creatura cultus veneratioque debetur: at qui Deo ministrant, non eiusdem cum Deo ordinis erunt, neque gloriam eandem, quæ in ipsum solum conuenit, fortientur. Ecquo ergo modo Christus, noster pontifex effectus, dextera Dei aslidet, thronumque maiestatis in cælis obtinet, sanctorumque ac superni & veri illius tabernaculi sacerdos constitutus est, & Patri, & sibi ipsi quoque omnium preces offerens? Vnus igitur est Christus & Filius, qui quidem vt Deus, in diuinitatis suæ throno confidet; vt vero diuina dispensatione humanæ naturæ particeps effectus, ministri pontificisque locum nomenque fortitus est.

Hebr. c. 12.
v. 1.

Ideoque & nos tantam habentes impositam nubem testium, deponentes omne pondus & circumstantes nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in auctorem fidei, & consummatorem Iesum Christum, qui pro proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta, atque in dextera sedis Dei sedet. Si Christus est tantum homo, & non Deus nostra carne vere indutus; quodnam gaudium ipsi propositum dicit? aut quomodo ad diuinæ maiestatis dexteram confedit? Atqui gaudium erat illi propositum: siquidem suprema illa natura in perpetuis deliciis vsque versatur: & corpore, quod crucifigi poterat, assumpto, crucem sustinuit, crucisque supplicium perpeffus, Deo & Patri dextera asledit. Vnus proinde est Dominus Iesus Christus, crucifixus quidem vt homo, cum Patre vero regnans vt Deus.

ερωτώλω, δια τὸ μάλλον, ὡς τὸ πρῶτον
πάσης τῆς κτίσεως ὀφείλεται σέβας· ὁ
δὲ θεὸς λειτουργῶν, ἐκ ἐν ἴσῳ μέτρῳ
κείσεται θεοῦ, οὔτε μὲν πῶς αὐτὸ καὶ
μόνῳ παρέπουσαν φορέσει δόξαν. εἴ-
τα πῶς δεξιῆς ἡμῶν γερονῶς ὁ
Χριστὸς, ἐν δεξιᾷ κάθηται τοῦ θεοῦ, καὶ
τὸ θεῖον ἐχθὲρ μεγαλωσύνης ἐν τοῖς
οὐρανοῖς, καὶ τῶν ἀγίων ἐστὶ λειτουργῶς,
καὶ τῆς σελῆνης τῆς ἀνώγει δληθινῆς, ἐαυτῶ
τε καὶ τῶν πατρῶν προσκομιζῶν τὰς
πρῶτα πάντων λατρείας; εἰς ἅρα ἐστὶ
Χριστὸς καὶ υἱὸς, καθήμιος μὲν θεοῦ
κῶς ἐν τῷ τῆς ἰδέας θεοπνεῦμα θεῖον,
κεχρηματικῶς δὲ ἱερός καὶ λειτουργῶς
οἰκονομικῶς διὰ τὸ ἀνθεσπνῶν.

Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς ποσοδὸν ἐχον-
τες πειρασμῶν ἡμῶν νέφος μὲν τύ-
ρον, ὅτιον ἀποδείμνοι πάντα, ἐτὶ δι-
πείσατον ἀμύβηδον, δι' ὑπομονῆς
πρέχωντες τὸ προσκομιζόμενον ἡμῶν ἀγῶ-
να, ἀφροσῶντες εἰς τὸ τῆς πίστεως δεξι-
ῶν καὶ τελειώτων Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ
δὲ τῆς προκειμένης αὐτῶν χάριτος ὑπ-
έμεινε σαυρὸν, ἀιχμῆς καὶ ἀφρο-
νήσας, καὶ ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ τοῦ θεοῦ
κεκάθικεν.] εἰ κοινὸς ἀνθεσπῶς ὁ Χρι-
στὸς, καὶ οὐ θεὸς ἀληθῶς, ἐν σαρκὶ τε καὶ
καθ' ἡμᾶς, πῶς αὐτὸ προσκομιζῶν
εἰ τὴν χάριν; ἢ πῶς κεκάθικεν ἐν δεξιᾷ
τοῦ θεοῦ ἔθεο; ἀλλὰ μὲν πρὸς αὐτὸν
αὐτὸν χάρις. ἐτὶ γὰρ ἐστὶν ἐν ἀκατάλη-
κτοῖς θυμηδίας ἢ ἀνώγει τῶν φύσις.
ὑπέμεινε δὲ σαυρὸν, τὸ σαυροθῶναι
διωκόμενον ἴδιον ποιησάμενον σῶ-
μα· καὶ αὐτὸς ὁ ἐσαυροθῶν κακά-
θικεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς. εἰς
ἅρα κῶς Ἰησοῦς Χριστὸς, σαυρο-
θῶς μὲν ἀνθεσπῶς, σωειδρῶν δὲ
θεῶς τῶν πατρῶν.

Οὐ